

Information om energiforsyningssituationen

Forsyningssituationen på energiområdet er i øjeblikket stabil. Men som følge af en række usikkerhedsfaktorer er der en øget risiko for kontrollerede løbende afbrud af elforsyningen – såkaldte ”brown-outs” af el-kunder til vinter, samt afbrud af gaskunder (ikke-beskyttede). Herudover er også markederne for brændsler presset.

BAGGRUND

Med baggrund i information fra Energistyrelsen har Fødevarestyrelsen udarbejdet følgende om energiforsyningssituationen i Danmark.

Energimarkedet i Danmark og Europa er præget af usikkerhed og høje energipriser. Derfor har Energistyrelsen henvendt sig til Fødevarestyrelsen med information om den aktuelle situation, og hvordan man i fødevarerbranchen kan forholde sig til risikoen for forsyningsmangel.

Gasflowet til Europa gennem Nord Stream 1 er løbende blevet reduceret siden Ruslands invasion af Ukraine, og har siden sommer været stoppet. Den 27. september 2022 blev der konstateret lækager på både Nord Stream 1 og Nord Stream 2. Lækagerne på gasrørledningerne har ikke betydning for den danske forsynings sikkerhed, fordi gasrørledningerne ikke var i drift. Der leveres fortsat gas til Danmark over den dansk/tyske grænse, og de danske gaslagre er ca. 95 pct. fyldte.

Energistyrelsen har for nuværende ikke kendskab til konkrete forsyningsproblemer i Danmark. Alligevel er situationen alvorlig, og omstændighederne kan ændre sig hurtigt, idet energisystemerne er pressede af flere faktorer:

- Den varme og tørre sommer har resulteret i et højt elforbrug, og der mangler vand i floderne i Europa, som normalt bruges til at levere kølevand til kraftværkerne og til transport af brændsel og olie.
- I Norge og Europa mangler der vand i vandkraftværkerne.
- Flere kernekraftværker i flere lande er ude af drift pga. renovering.
- Det reducerede udbud af gas har resulteret i en stigende efterspørgsel efter alternative energiformer, såsom biomasse, kul og olie.
- Det øgede pres på energisystemerne skaber større usikkerhed om forsynings sikkerheden, hvilket særligt gør sig gældende i takt med at det bliver koldere og mørkere, og det danske elforbrug stiger.

STATUS

Nedenfor er gengivet Energistirelsens gennemgang af status for el- og gasforsyningen i Danmark.

El

Energistyrelsen vurderer, at elforsyningen er stabil i Danmark. Der er dog et øget pres på markederne for brændsler som biomasse, kul og gas, hvilket benyttes i elproduktion. Desuden er priserne på brændsler høje, hvilket også påvirker prisen på el. Som det ser ud lige nu, vurderer Energistyrelsen dog, at producenterne ikke mangler de nødvendige brændsler for at opretholde den nødvendige elproduktion.

Hvis vejret den kommende vinter falder inden for gennemsnittet, forventer Energistyrelsen ikke, at der vil være problemer med at matche produktionen af el med efterspørgslen. Ved et sammenfald af flere omstændigheder, er der dog risiko for effektmangel (at produktionen ikke er stor nok til at dække forbruget). Dette kan for eksempel være i tilfælde af, at vinteren bliver koldere end normalt, eller hvis der kommer lange vindstille perioder, samt ved begrænsninger på udlandsforbindelserne og havarier på kraftværker i ind- og udland.

Hvis Danmark skulle stå i en situation med effektmangel, kan de enkelte distributionsselskaber i yderste konsekvens være nødsaget til at lukke for strømmen i kortere perioder. I en sådan situation vil det være et kontrolleret afbrud i op til to timer ad gangen i afgrænsede geografiske områder ("brown-outs").

I dag oplever elforbrugerne i Danmark i gennemsnit på 20 afbrudsminutter årligt. Afbrud skyldes som regel vedligeholdelsesarbejde eller tekniske fejl i det lokale net, fx overgravninger af kabler. Afhjælpning af disse afbrud kan også i normale situationer tage mere end to timer.

Gas

Det europæiske gasmarked fungerer, og de danske gaslagre er fyldte. Prisen på gas er høj, men Energistyrelsen har for nuværende ikke kendskab til konkrete forsyningsproblemer i Danmark. Derfor er der ikke ændringer i kriseniveauet på gasforsyningsområdet i relation til gasmarkedet. Imidlertid er det stadig en alvorlig situation, der hurtigt kan ændre sig.

I gassystemet er gasforbrugerne delt ind i tre grupper:

- 1) De solidaritetsbeskyttede, som er gaskunder er private husholdninger og 'blå blink'. Kundegruppen er den allersidste, man afbryder forsyningen til i tilfælde af gasmangel. Man fordeler desuden gas på tværs af Europa i tilfælde af mangel til denne kundegruppe.
- 2) De beskyttede gaskunder, som eksempelvis er virksomheder og fjernvarmeproducenter. De afbrydes som udgangspunkt heller ikke i tilfælde af mangel, men de er ikke indbefattet i solidaritetsbeskyttelsen.
- 3) De største gasforbrugere i Danmark, som er industrier og elproduktionsanlæg, er ikke-beskyttede kunder. Denne kundegruppe afbryder man som den første - enten helt eller delvist - i tilfælde af gasmangel.

Energistyrelsen er i dialog med de ikke-beskyttede gaskunder med henblik på at sikre, at et eventuelt luk for gassen bliver gjort så skånsomt som muligt for forsyningskæder mv. Indsatsen koordineres med Erhvervsministeriet, Fødevarestyrelsen, Miljøstyrelsen og Sundhedsstyrelsen.

SKAB OVERBLIK OVER AFHÆNDIGHED AF ENERGI

Selvom virksomheder for øjeblikket ikke umiddelbart er i fare for at miste energiforsyning i tilfælde af mangel, kan det stadig være relevant at gennemgå processernes afhængighed af el og gas. En generel nedbringelse af forbruget i det danske samfund vil herudover styrke forsyningssikkerheden og have en positiv effekt på de høje priser.

På baggrund af situationen har Energistyrelsen derfor opfordret andre sektormyndigheder, herunder Fødevarestyrelsen, til at sikre en gennemgang af sektorens kritiske processer og afhængighed af energi i samarbejde med relevante aktører.

I forlængelse af Energistyrelsen skal Fødevarestyrelsen derfor opfordre aktører i foder- og fødevarerbranchen til at foretage en kortlægning af egne kritiske funktioner og processers afhængighed af energi. Herudover opfordrer vi til at etablere et overblik over, hvilke konsekvenser det kan få, hvis

produktion og processer ikke kan opretholdes som følge af et eventuelt afbrud af energi, samt til at sikre et beredskab, der kan afhjælpe mulige konsekvenser og fortsætte driften.

Spørgsmål, der kan bruges til inspiration ved en gennemgang af kritiske processers afhængighed af el og gas:

- *Hvilke kritiske funktioner og processer findes der i branchen/virksomheden?*
- *Hvilke af disse kritiske funktioner og processer er afhængig af el og gas?*
- *Hvad er konsekvenserne af, at sektorens aktører bliver ramt af et kontrolleret strømafbud?*
 - o *I to timer?*
 - o *I længere tid ved eksempelvis tekniske fejl i elnettet?*
- *Hvor længe kan man klare sig uden strømforsyning?*
- *Har man en back-up strømforsyning klar?*
- *Hvor længe kan denne alternative strømforsyning opretholde de kritiske funktioner og processer? Hvilke processer vil blive påvirket, hvis der bliver afbrudt for gasforsyningen?*
- *I hvilke processer kan gasforsyningen erstattes af anden energi?*
 - o *Er dette allerede muligt, eller kræver det investeringer?*
 - o *Hvor længe kan disse alternativer understøtte processen?*
- *Er der en beredskabsplan klar til at håndtere forsyningsnedbrud?*